

KANSALLISEN METSÄSTRATEGIAN 2025 HANKESUUNNITELMAN HANKEKUVAUKSET

Sisällys

Strateginen hanke A. Tulevaisuuden metsätieto ja sähköiset palvelut	4
Strateginen hanke B. Metsäalaa tukeva kaavoitus	6
Strateginen hanke C. Uudistuvan metsäalan tilastointi	8
Strateginen hanke D. Aktiivisen metsätalouden, puun markkinoille tulon ja metsänomistusrakenteen kehittäminen.	4
Strateginen hanke E. Metsätalouden uusi kannustejärjestelmä ja resurssitehokas metsänhoito.	12
Strateginen hanke F. Metsäalan tutkimusstrategia	13
Strateginen hanke G. Metsäalan liikenneinfrastruktuuri	14
Strateginen hanke H. Uudet työelämän ja koulutuksen yhteistyön toimintamallit.....	16
Strateginen hanke I. Talousmetsien luonnonhoito	18
Strateginen hanke J. Muut kuin puuntuotannolliset ekosysteemipalvelut - turvaaminen ja markkinoiden kehittyminen	19
Strateginen hanke K. Suomalaisten metsien arvostus	22

Tässä muistiossa esitellään Kansallisen metsästrategian 2025 strategisten hankkeiden hankesuunnitelmat. Hankkeita on yhteensä 11. Metsästrategian tavoitteita toteutetaan myös muiden strategioiden ja ohjelmien sekä normaalin virkamiestyön kautta. Metsätietoa (hanke A) ja aktiivista metsätaloutta (hanke D) koskevia tavoitteita toteutetaan myös hallituksen kärkihankkeiden kautta. Tätä muistiota päivitetään osahankkeiden täsmentyessä ja valmistuessa. Muistion tarkoitus on tuoda viesti sidosryhmille hankkeiden etenemisestä ja toimia vastuuhenkilöiden työsuunnitelmana.

Hankkeita rahoitetaan osin MMM:n momenteilta 30.01.22 (Tutkimus ja kehittäminen) ja 30.40.22 (Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen). Lisäksi ministeriön alaisessa tulosohjauksessa on tutkimus- ja kehitysorganisaatioita, joiden asiantuntemusta hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hankkeiden toteuttamisessa.

Taulukko 1 esittää hankkeiden ajoittumisen 2015–2020 väliselle ajalle vihreällä täytteellä sekä tietoa hankkeen ajankohtaisimmasta tilanteesta vuoden 2015 sarakkeessa. Taulukosta 2 näkee, mitkä hankkeet toteuttavat kutakin metsästrategian päämäärää.

Hankesuunnitelmien alussa olevista tietoruuduista löytyy hankkeen kuvaus, kuten se on Kansalliseen metsästrategiaan 2025 kirjattu.

Taulukko 1. Hankkeiden aikataulu 2015-2020

Hanke	2015	2016	2017	2018	2019	2020
A ¹	Metsätieto 2020 käynnissä, myös muita osahankkeita käynnissä					
B ²	Tapion selvityksiä käynnissä, YM:llä hankehaku					
C ³	Luken tilastorelevanssi-selvitys					
D ⁴	Pöyryn raportti Biotalousinvestointien raaka-ainehuollon varmistamisesta valmis					
E ⁵	työpaja joulukuussa 2015					
F ⁶	SMY laatii tutkimusstrategiaraporttia					
G ⁷	selvityksiä aloitettu					
H ⁸	toteuttajatahoja suunnitellaan					
I ⁹	alkanut Talousmetsien luonnonhoidon työoppaan päivityksellä ja METSO-luonnonhoidon kehittämishankkeella					
J ¹⁰	alkanut Tapion Ekosysteemipalvelujen tuotteistaminen -hanke ja Luken Metsät moneen käyttöön -hanke, lisäksi suunnitteilla selvityksiä					
K ¹¹	suunnittelu aloitettu, varsinainen hanketoiminta alkaa 2016					

¹ A. Tulevaisuuden metsätieto ja sähköiset palvelut

² B. Metsäalaa tukeva kaavoitus

³ C. Uudistuvan metsäalan tilastointi

⁴ D. Aktiivisen metsätalouden, puun markkinoille tulon ja metsänomistusrakenteen kehittäminen

⁵ E. Metsätalouden uusi kannustejärjestelmä ja resurssitehokas metsänhoito

⁶ F. Metsäalan tutkimusstrategia

⁷ G. Metsäalan liikenneinfrastruktuuri

⁸ H. Uudet työelämän ja koulutuksen yhteistyömallit

⁹ I. Talousmetsien luonnonhoito

¹⁰ J. Muut kuin puuntuotannolliset ekosysteemipalvelut - turvaaminen ja markkinoiden kehittäminen

¹¹ K. Suomalaisten metsien arvostus

**Taulukko 2. Metsästrategian hankkeiden yhtymäkohdat päämääriin ja tavoitteisiin
Metsäntutkimuslaitoksen toteuttaman vaikutusarvioinnin mukaan.**

Päämäärät ja tavoitteet	Hankkeet										
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
31. Suomi on kilpailukyinen toimintaympäristö metsiin perustuvilla liiketoiminnoilla											
3.1.1 Metsäala kasvaa, alan yritykset uudistuvat sekä uusia ja kasvavai yrityksiä kehitetty											
• Poliittiset päätökset ja uusi lainsäädäntö parantavat metsäalan yritysten uudistumisen ja kasvun edellytyksiä.	X		X								
• Jalostusarvo kasvaa ja resurssit hyödynnetään tehokkaasti.	X	X	X					X			X
• Kotimaisen puupohjaisen energian tuotanto lisääntyy.	X	X	X	X							
• Metsiin perustuva monipuolinen palveluliiketoiminta sekä luonnontuoteala kasvavat.	X		X				X	X		X	X
3.1.2 Raaka-aineiden saatavuus mahdollistaa metsien käytön lisäämisen ja uudet investoinnit											
• Metsävarat ovat runsaat, terveet, hyväkasvuiset ja vastaavat biotalouden lisääntymiin tarpeisiin.				X				X			X
• Puu- ja metsäpalveluiden markkinat ovat tasapainoiset ja kilpailulliset.	X		X	X							
• Kuljetus- ja tietoliikenneväylien palvelukyky, tehokkuus ja toimivuus paranevat.							X				
3.1.3 EU:n ja kansainvälinen metsäpolitiikka edistävät metsien ja puun kestävää käyttöä, hyväksyttävyyttä ja kilpailukykyä	X										
• Kansainväliset sopimukset ja organisaatioiden työ edistävät metsien kestävää hoitoa ja käyttöä sekä biotaloutta.											
• EU:n metsästrategia ja metsiin vaikuttavat aloitteet vahvistavat metsäalan yritystoimintaa sekä turvaavat metsien ja puun kestävän käytön edellytykset ja hyväksyttävyyden.											
• EU:n ja kansainvälinen energia- ja ilmastopolitiikka heijastaa metsien, kestävän metsätalouden ja puupohjaisten tuotteiden todellisia ilmastohyötyjä ja puupolttoaineet lasketaan energian tuotannossa jatkossakin 0-päästöisiksi uusiutuviksi energianlähteiksi.											
• Kahdenvälinen metsäyhteistyö tukee kaupallista toimintaa ja investointeja sekä laajasti suomalaisen luonnonvaraosaamisen vientiä ja metsäalan kehitysyhteistyö tukee köyhyyden vähentämistä, metsien hyvää hallintoa ja hyötyjen oikeudenmukaista jakoa.											
3.2. Metsäala ja sen rakenteet uudistuvat ja monipuolistuvat											
3.2.1 Metsäalan osaaminen on monipuolista ja vastaa muuttuvia tarpeita											
• Julkisin varoin rahoitettava T&K- toiminta ja rakenteet tukevat erityisesti metsiin liittyvän biotalouden liiketoiminnan kehittämistä, tuotteiden ja palveluiden kaupallistamista, kokeiluhankkeita sekä markkinoiden ja muiden toimintaympäristön muutosten ennakointia			X			X				X	
• Koulutuksen ja työelämän yhteistyö vahvistuu.								X			
• Eri koulutusasteilta valmistuneiden määrä ja osaaminen vastaa metsäalan rekryointitarvetta ja osaamisvaatimuksia.								X			
• Metsäalan tutkimusstrategia ohjaa tutkimustoimintaa biotalouden tarpeiden mukaisesti.						X					
• Henkilöstön osaaminen on ajanmukaista ja sen työhyvinvointi paranee.	X					X		X			
3.2.2 Hallinto on joustava, vaikuttava ja asiakaslähtöinen											
• Hallinto, sen yhteistyö ja palvelut tukevat alan kilpailukykyä ja vastaavat asiakkaan tarpeisiin.	X		X								
• Metsiin liittyvän tiedon ja tilastoinnin avoimuus, kattavuus ja ajantasaisuus tukevat niiden laajaa hyödyntämistä.	X	X	X								
• Ympäristöhallinnon lupaprosessit ovat joustavia ja nopeita sekä tukevat investointihankkeiden toteutumista ja ylläpitävää korkean ympäristönsuojelun tasoa		X									
• Kaavoitusjärjestelmä tukee metsätalouden ja monipuolisen liiketoiminnan mahdollisuuksia.		X									
3.3. Metsät ovat aktiivisessa, taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävässä sekä monipuolisessa käytössä											
3.3.1 Metsätalous on aktiivista ja yritysmäistä											
• Aktiivinen ja yritysmäinen metsätalous lisääntyvät, tilakoko kasvaa ja metsänomistusrakenne tukee metsien aktiivista käyttöä.	X			X							
• Metsätalouden kannustajajärjestelmä on metsänomistajien kannalta vaikuttava ja aktiivinen	X				X						
• Metsänomistajien ansaintamahdollisuudet lisääntyvät ekosysteemipalveluita kaupallistamalla.			X		X		X			X	
3.3.2 Metsäluonnon monimuotoisuus sekä ekologinen ja sosiaalinen kestävyys vahvistuvat											
• Metsäluonnon monimuotoisuuden köyhtyminen pysähtyy vuoteen 2020 mennessä ja luonnon monimuotoisuudelle suotuisa tila on varmistettu vuoteen 2050 mennessä	X				X				X		
• Metsätalouden aiheuttamat vesistöhaitat on minimoitu käyttämällä parhaita...menetelmiä					X				X		
• Metsien monipuolistuva hoito ja käyttö tukevat ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista.	X			X	X				X	X	X
• Metsien virkistyskäyttö ja terveysvaikutukset kasvavat ja metsät ovat kaikkien saavutettavissa.	X				X		X			X	X
• Metsien käytön ja metsäympäristön arvostus vahvistuu.	X				X			X	X		X

Strateginen hanke A. Tulevaisuuden metsätieto ja sähköiset palvelut

Hankkeessa kehitetään seuraavan sukupolven metsätietojärjestelmä sekä prosessi tietovarannon ajan tasalla pitämiseen. Metsään.fi -palvelusta kehitetään avoin tiedonvälitys- ja asiointiportaali, joka tukee metsätaloustyrittäjyyttä, kustannustehokasta toimintaa ja metsäpalvelumarkkinoiden kasvua sekä metsätiedon ajan tasalla pitämistä. Palvelusta muodostetaan eurooppalainen edelläkävijä metsien käytön hallintaan ja siihen, miten paikkatietoa voidaan hyödyntää monimuotoisuuden, kulttuuriperinnön sekä ekosysteempipalveluiden turvaamisessa.			
Aikataulu: 2015-2020	Vastuuhenkilö: Niina Riissanen		
Osahankkeet	Osahankkeen rahoitus	Osahankkeen toteuttaja	Osahankkeen aikataulu
Metsätieto2020-esiselvitys	50 000 €, mom. 30.01.22	Arbonaut ja Inforex	valmistui 12/2015
Kehittäminen	Metsätieto ja sähköiset palvelut -kärkihankkeen rahoitus mom. 30.40.22 2016 4 milj. 2017 5 milj. 2018 4 milj.	SMK, LUKE ja hankehaulla valitut toteuttajat	2016-2018
Metsätietolain muutos		MMM:n virkätöinä	esitys keväällä 2016

Hankkeen osatyöt:

Metsätieto 2020 -hankkeessa on laadittu tavoitetila tulevaisuuden metsätiedolle ja kehittämissuunnitelma tavoitetilaan pääsemiseksi. Kehittämissuunnitelma valmistui vuoden 2015 lopussa. Kehittämissuunnitelmaa toteutetaan vuosina 2016-2018 Metsätieto ja sähköiset palvelut -kärkihankkeen rahoituksella. Hankekokonaisuuteen kuuluu myös metsätietolain muutos.

Esiselvitys: Metsätieto 2020-hanke

Hankkeen esiselvitysvaihe, Metsätieto2020-hanke, toteutettiin vuoden 2015 aikana. Hankkeessa laadittiin koko metsäsektorin hyväksymä tavoitetila tulevaisuuden metsätiedolle ja kehittämissuunnitelma tavoitetilaan pääsemiseksi.

Kehittäminen

Vuosina 2016-2018 toteutetaan Metsätieto 2020 -hankkeessa laadittua kehittämissuunnitelmaa. Osa kärkihankkeen rahoituksesta ohjataan Suomen metsäkeskukselle ja Luonnonvarakeskukselle näiden organisaatioiden toiminnan ja tietojärjestelmien kehittämiseen, osa rahoituksesta jaetaan hankehaun pohjalta kehittämissuunnitelman mukaiseen tulevaisuuden metsätiedon tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

1. Kehittämisosio sisältää seuraavat kokonaisuudet:
  1. Metsäkoneiden mittaaman tiedon hyödyntäminen
  2. Metsäkonetiedon välitys keskitettyyn tietokantaan, kehittäminen ja tietokantasovelluspilotti
  3. Metsävaratiedon ajantasaistus – hakkuukonetiedolla
  4. Olosuhdetieto mukaan metsätietoon
  5. Metsäkonetieto puustotulkinnan apuaineistona

3.3.2016

2. Tiedon jakelun kehittäminen
  1. Seuraavan sukupolven palvelualustan kehittäminen metsätiedon jakeluun
  2. Suomen metsäkeskuksen rajapintojen kehittäminen
  3. Metsään.fi -palvelun kehittäminen
  4. VMI:n tuloslaskentapalvelu
3. Metsien inventoinnin kustannus-hyöty-analyysi
4. Standardointi
5. Tiedon laadun parantaminen
  1. Automaattisesti tuotetun runkolukusarjan parantaminen
  2. Puuston laatutunnukset
  3. Puulajitulkinnan kehittäminen ja lähtötiedon keruun tehostaminen monikanavakeilauksella
  4. Metsävaratiedon ajantasaistus – satelliittikuviin perustuva muutostulkinta
  5. Taimikoiden tiedonkeruun kehittäminen
  6. Omavalvonta ja joukkoistettu tiedonkeruu
  7. Nykypuuston runkomuotoa kuvaava tilavuuden laskenta
6. VMI:n tehostaminen kaukokartoituksen käyttöä lisäämällä
7. Hallinnonalojen välinen yhteistyö
  1. Tietotuotteita metsävaratiedosta
  2. Kaava-aineistojen saatavuus
  3. Ympäristötiedon parempi saatavuus
  4. Kansallinen maastotietokanta
  5. Työvälineitä kaavojen vaikutusten arviointiin
  6. Yksityistietojärjestelmä
  7. Kansallinen ilmakehuohjelma

Hankehaku ”Yksityistietojärjestelmä”- osiosta tullaan järjestämään vuonna 2017. Muiden kehittämishankkeiden osalta rahoituspäätökset on tehty helmikuussa 2016, lukuun ottamatta ”Metsien inventoinnin kustannus-hyöty-analyysi” ja ”Metsävaratiedon ajantasaistus - satelliittikuviin perustuva muutostulkinta” -hankkeita.

Kehittämissuunnitelmaan sisältyvästä kansallisesta ilmakehuohjelmasta on päästy sopimukseen Maanmittauslaitoksen, Maaseutuviraston ja Suomen metsäkeskuksen kesken. Ilmakehuohjelmassa Suomi jaetaan ennalta määriteltyihin alueisiin, jotka ilmakehutaan aina viiden vuoden välein. Pohjoisimmassa Lapissa ilmakehuohjelma on kymmenen vuotta. Kansalliseen ilmakehuohjelmaan siirrytään vuodesta 2016 lähtien.

Metsätietolain muutos

Muutos Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta tuli voimaan 15.2.2016. Muutos mahdollistaa julkisten tietojen antamisen teknisen käyttöyhteyden avulla luoton myöntämistä ja luoton valvontaa varten.

Metsätietojen hyödyntämisen edistämiseksi tarvitaan muutoksia metsätietojärjestelmästä säädettyyn erityislakiin. Metsävaratiedot ovat nykyisen lain mukaan henkilötietoja siinäkin tapauksessa, ettei niihin ole liitetty omistajan nimi- ja yhteystietoja, jos sijaintitiedon perusteella on pääteltävissä, kenen kiinteistöä tiedot kuvaavat. Muita vastaavia ympäristöä kuvaavia tietoaineistoja on Suomessa saatettu verkkoon kaikkien saataville ilman, että tietoja on tulkittu henkilötiedoiksi. Verkossa on saatavilla myös (asuin)rakennuksia koskevia tietoja. Suomi sai komissiolta syyskuussa virallisen huomautuksen koskien

3.3.2016

ympäristötietodirektiivin täytäntöönpanoa. Suomen todettiin tulkitsevan liian tiukasti henkilötietokäsittettä. Vastauksessa Suomi lupaa muuttaa lainsäädäntöään nopealla aikataululla.

Metsätietolain selvitys ja muutos tehdään maa- ja metsätalousministeriön virkatyönä. Metsätietojen avaamiseen tähtäävä metsätietolain muutos tuodaan eduskunnan käsiteltäväksi keväällä 2016. Muutoksen myötä julkisia metsävaratietoja voitaisiin luovuttaa kopiona tai sähköisesti ilman, että tietopyyntöä tarvitsee perustella.

Strateginen hanke B. Metsäalaa tukeva kaavoitus

Selkeytetään metsälain ja maankäyttö- ja rakennuslain rajapinnat niin, että päällekkäinen ohjaus poistuu. Selkeytetään maisematyölupamenettelyjä ja kaavamääräyksiä. Lisäksi organisoidaan kaavojen saatavuus paikkatietona.			
Aikataulu: 2015-2016	Vastuuhenkilö: Niina Riissanen		
Osahankkeet	Osahankkeen rahoitus	Osahankkeen toteuttaja	Osahankkeen aikataulu
Asiantuntemuksen ja yhteistyön lisääminen	virkatyönä	MMM, YM, SMK	jatkuva
Selkeytetään maisematyölupamenettelyjä ja kaavamääräyksiä, vaikutusten arvioinnin kehittäminen	MEKA-hanke: 50 000 € YM:n mom. 35.10.22 ja vuoden 2014 siirtomääräraha YM:n mom 35.01.01 (Kehittäminen ja suunnittelu)	Sito	8/2015-4/2016
	Kaavoituksen ja rakentamisen sujuvoittaminen -työryhmä	YM	10/2015-5/2016
	Tapion hanke: mom. 30.40.22 2015: 130 000 € 2016: 50 000	Tapio	2015-2016
Yleiskaavojen saatavuus paikkatietona	SMK:n valtionapu	SMK	2016
	KTP-palvelun käyttöönotto 30 000 € mom 30.01.22.	Kuntaliitto	vuoden 2015 loppu

Hankkeen osatyöt:

Asiantuntemuksen ja yhteistyön lisääminen

Kehitetään metsäalan toimijoiden asiantuntemusta kuntien ja maakuntien liittojen kaavoituksesta ja lisätään eri hallinnonalojen välistä yhteistyötä.

3.3.2016

Maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö lisäävät yhteistyötä metsäalueiden kaavoituskysymyksissä sekä maankäyttö- ja rakennuslain uudistamisessa. Hankkeen tueksi on valmistunut ja valmistumassa paljon selvityksiä mm. kaavaprosessien toimivuudesta (ks seuraavat kohdat).

Suomen metsäkeskus vahvistaa asemaansa alueellisessa metsiä koskevassa päätöksenteossa lisäämällä omaa kaavoitusasioiden asiantuntemustaan ja tekemällä aikaisempaa aktiivisemmin yhteistyötä kuntien ja maakuntaliittojen kanssa kaavoitusasioissa. Suomen metsäkeskus järjestää alueittaisia tilaisuuksia metsäalan toimijoille ja kaavoittajille molemminpuolisen tietämyksen ja yhteistyön lisäämiseksi. Maakunnalliset metsäneuvostot ottavat aktiivisesti kantaa maankäytön suunnitteluun alueillaan.

Selkeytetään maisematyölupamenettelyjä ja kaavamääräyksiä

Pyritään informaation ja yhteistyön lisäämisellä selkeyttämään metsälain ja maankäyttö- ja rakennuslain rajapintoja.

Metsäsektorin näkemyksen esilletuomiseksi Tapio on tuottanut kirjallisen raportin: Metsätalouden näkökulmia yleiskaavamerkintöihin ja määräyksiin sekä maisematyölupaan (<http://tapio.fi/metsatietoa/kaynnissa-olevat-hankkeet/metsatalous-ja-kaavoitus/kommentoi-yleiskaavoitukseen-liittyvia-metsatalouden-nakokulmia/>). Tapion raportti toimitettiin kaikkiin Suomen kuntiin ja metsäsektorin toimijoille. Vuoden 2016 aikana Tapio tuottaa metsänomistajille tarkoitetun esitteen osallistumisesta ja vaikuttamisesta kaavoitusprosessissa sekä kaavoitusalueella toimimisesta.

Ympäristöministeriö on käynnistänyt Metsämaan käsittely kuntakaavoissa (MEKA) -hankkeen. Hankkeessa muun muassa selvitetään kaavoista metsätaloudelle tulevia rajoitteita, kehitetään suojelumääräysten sisältöä, selvitetään kaavojen kohtuullisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä arvioidaan metsäalueiden suunnittelua biotalouden näkökulmasta. Selvitysten tuloksia hyödynnetään maankäyttö- ja rakennuslain uudistamisessa ja ELY-keskusten kaavaohjauksessa.

Ympäristöministeriö on aloittanut maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseen tähtäävän työn. Puiden kaatamista yleiskaava-alueella rajoittavan toimenpiderajoituksen soveltamiseen liittyviä ongelmia ja niiden ratkaisemista käsitellään Kaavoituksen ja rakentamisen lupien sujuvoittaminen -työryhmässä. Työryhmä valmistelee lakiesityksen hallituksen esityksen muotoon. Työryhmän toimikausi on toukokuun loppuun 2016.

Vaikutusten arvioinnin kehittäminen

Tapio on selvittänyt kuinka yleiskaavojen vaikutusten arvioinnissa metsätalous on otettu huomioon, sekä käytössä olevia työvälineitä vaikutusten arvioinnin toteuttamiseksi. Ympäristöministeriön Metsämaan käsittely kuntakaavoissa -hankkeessa kehitetään kaavojen vaikutusten arviointiin liittyviä menettelyjä.

Metsätieto ja sähköiset palvelut -hankkeeseen sisältyy 'Työvälineitä kaavojen vaikutusten arviointiin'. Luonnonvarakeskuksen hankkeen tavoitteena on kehittää osaksi kansallista palveluarkkitehtuuria maankäytön suunnittelua ja -suunnittelijoita palveleva avoin ja läpinäkyvä laskentamalli, joka tarjoaa nykyistä paremman kuvauksen metsävaroista, niiden käytöstä ja käyttömahdollisuuksista sekä erilaisten maankäyttöä koskevien suunnitelmien vaikutuksista niihin.

Yleiskaavojen saatavuus paikkatietona

Suomen ympäristökeskus on avannut vuoden 2015 alussa Liiteri -palvelun, joka tarjoaa valtakunnallisen yleiskaavayhdistelmän rasterimuodossa sekä yleiskaavojen rajaukset vektorimuodossa. Viimeksi mainittuun on sidottu ko. yleiskaavojen merkinnät ja määräykset. Aineistoa päivitetään neljä kertaa vuodessa. Aineisto tarjotaan käyttöön sekä Liiterin käyttöliittymän että rajapintojen kautta. Otetaan Liiterin tarjoamat yleiskaava-aineistot käyttöön Suomen metsäkeskuksen tietojärjestelmissä ja tarjotaan aineisto metsänomistajien ja toimijoiden käyttöön Metsään.fi -palvelun kautta.

Pitkän aikavälin tavoitteena on saada yleiskaavat vektorimuotoisena paikkatietoaineistona metsäalan käyttöön. Vektorimuotoisten aineistojen saatavuutta on edistetty rahoittamalla Kuntaliiton rajapintapalvelu -hanketta. Hankkeessa on laadittu yleiskaavojen tietopalveluskeema WFS-palvelua verten. Kuntaliitto on hakenut rahoitusta 6-Aika ohjelmasta yleiskaavarajapintapalvelun toteuttamista varten.

Strateginen hanke C. Uudistuvan metsäalan tilastointi

Kehitetään metsä-, energia- ja kemianteollisuuden rajapintojen, luontomatkailun, metsätalouteen liittyvien palveluiden ja muun metsiin perustuvan liiketoiminnan ja ekosysteemipalveluiden tilastointia.			
Aikataulu: 2015-2017	Vastuuhenkilö: Niina Riissanen (hankekokonaisuus), Ville Schildt (metsien suojelutilastot), Kaisa Pirkola (energiapuutilastot)		
Osahankkeet	Osahankkeen rahoitus	Osahankkeen toteuttaja	Osahankkeen aikataulu
Selvitys uusista tilastointitarpeista	mom. 30.40.22 2015 40 000 € 2016 108 000 € 2017 40 000 €	Luke ja Tilastokeskus	2015-2017
Nykyisten tilastojen kehittäminen ja niiden tuotannon turvaaminen		Luke	
- Pientalojen polttopuun käytön tilastointi	19 htkk + 230 000 €, rahoittaako TEM?	Luke	2016-2017

Hankkeen osatyöt:

Selvitys uusista tilastointitarpeista

Luonnonvarakeskus laatii yhdessä Tilastokeskuksen kanssa selvityksen olemassa olevista tietovarannoista ja uusista tilastointitarpeista. Selvitetään muun muassa mitä tietoa ekosysteemipalveluista tulisi tilastoida. Selvitetään mikä olisi tarkoituksen mukainen tiedonkeruumenetelmä ja mitkä tiedot ovat tarpeen. Tehdään priorisoitu esitys uusien tietojen tuottamisesta ja taajuudesta sekä arvioidaan tiedonkeruun kustannukset.

Selvityksessä kiinnitetään erityistä huomiota niihin Kansallisen metsästrategian mittareihin, joista ei ole saatavissa tietoa. Tietoa puuttuu energiateollisuuden ja luonnontuotealan arvonlisäyksestä sekä edellä mainittujen toimialojen lisäksi metsäpalveluiden ja muun metsiin perustuvan liiketoiminnan liikevaihdosta. Tieto puuttuu myös puuraaka-aineen käyttöön liittyvistä investoinneista energiateollisuuden, kemianteollisuuden ja palvelutuotannon osalta. Selvitykseen tulee myös kemianteollisuuden ja

3.3.2016

luontomatkailun arvonlisäys ja liikevaihto. Selvitetään edellä mainittujen mittareiden osalta millaista tietoa on olemassa, mitä ongelmia olemassa olevissa tiedoissa on ja mitä pitäisi tehdä, jotta mittareiden tiedot olisivat saatavissa.

Nykyisten tilastoiden kehittäminen ja niiden tuotannon turvaaminen

Luonnonvarakeskus toteutti olemassa olevien tilastojen relevanssiselvityksen. Selvitys tukee tilastojen kehittämistä mukaan lukien ajankohtaisuutensa menettäneiden tilastojen karsiminen ja tilastointifrekvenssien tarkistukset.

Nykyisten tilastojen osalta tehdään kansainvälinen vertailu. Vertailu tukee tietokantojen määrittelyä siten että niistä voidaan tuottaa tietoa sekä kansalliseen, että kansainvälisiin tietotarpeisiin.

Luonnonvarakeskus kehittää metsänhoito- ja metsänparannustöiden tilastointia. Tilastoinnissa otetaan huomioon muuttunut kestävä metsätalouden rahoituslaki. Luonnonvarakeskukseen kehitetään metsätietostandardien mukaista tietoa vastaanottavat rajapinnat. Tietosisällön yksinkertaistamisesta on sovittu. Tietojärjestelmien kehittäminen käynnistyy vuonna 2016. Tiedon tuottajien perusjoukko päivitetään. Hankkeessa suunnitellaan vaihtoehtoisia keinoja metsänomistajien omatoimisen työn tilastoimiseksi. Vuotta 2015 koskevat tilastot julkaistaan kesäkuussa 2016.

Metsien suojele- ja METSO-tilastojen kehittämisestä on tehty esiselvitys. Selvitys on ollut lausuntokierroksella tammikuussa 2015. Selvityksen perusteella on laadittu tilastointisuunnitelma. Alkuvuoden aikana käydään neuvotteluja tiedon toimittajien kanssa. Tilasto julkaistaan kesäkuussa 2016.

Luonnonvarakeskus on analysoinut polttopuututkimuksen tietotarpeita yhteistyössä Tilastokeskuksen ja SYKE:n kanssa. Vuoden 2016 alkupuoliskolla päätetään tutkimusmenetelmästä, viimeistellään tutkimussuunnitelman ja haetaan sille ulkopuolista rahoitusta. Lisäresurssitarve vuosille 2016-2017 on yhteensä 19 htkk + 230 000 € . Tilastot kerätään 10 vuoden välein.

Strateginen hanke D. Aktiivisen metsätalouden, puun markkinoille tulon ja metsänomistusrakenteen kehittäminen.

Kehitetään selvityksiin perustuen metsätalouden verotusta ja lainsäädäntöä tukemaan aktiivista metsätalouden harjoittamista, puun markkinoille tuloa ja metsänomistusrakenteen muutosta. Edistetään metsätilakoon kasvattamista ja pirstoutumisen pysäyttämistä muun muassa kehittämällä yhteismetsälainsäädäntöä ja uusia metsänomistuksen muotoja sekä vähentämällä metsien kuolinpesäomistusta.

Aikataulu: 2015-2017	Vastuuhenkilö: Matti Mäkelä.		
Osahankkeet	Osahankkeen rahoitus	Osahankkeen toteuttaja	Osahankkeen aikataulu
Puumarkkinoiden kehittäminen	raportti momentilta 30.01.22 250 000 €	Pöyry	Valmis syyskuussa 2015
Sähköisen puumarkkinapaikan perustaminen	avustus momentilta 30.01.22 400 000 €	Suomen Puukauppa oy	Valmistelu aloitettu, palvelu käynnistetään vuoden 2017 alkupuolella
Sukupolvenvaihdosten helpottaminen	MMM:n ja VM:n virkatyönä	VM, MMM	Valmistelu aloitettu, lainsäädäntömuutokset voimaan 2017 alusta

Metsänomistusmuotojen kehittäminen ja perikuntien elinkaaren nopeuttaminen	VM:n virkатыönä, tarvittaessa MMM:n virkатыönä	MMM, VM	Valmistelu aloitettu (perikuntien elinkaaren nopeuttaminen)
Yhteismetsälain uudistaminen	MMM:n virkатыönä	MMM	valmistelun aloitus 2016, HE 2017
Selvitys metsäverotuksen kehittämistarpeista	50 000 €, momentilta 30.01.22	Luke	Toteutus 11/2015-3/2016

Hankkeen osatyöt:

Hankkeen päätavoitteena on lisätä aktiivisen metsätalouden harjoittamista ja edistää osaltaan puun markkinoille tuloa vastaamaan biotalouden kasvavia tarpeita. Hanke jakautuu osahankkeisiin, joiden teemat ovat: puumarkkinoiden kehittäminen, sukupolvenvaihdosten helpottaminen, metsänomistusmuotojen kehittäminen ja yhteismetsälain uudistaminen. Hankkeen toteutus liittyy tiiviisti hallituksen kärkihankkeeseen, *Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä* ja sen alatoimenpiteeseen *Kehitetään metsänomistusrakennetta ja edistetään metsätilojen sukupolvenvaihdoksia*. Verotuksen uudistamista tarkastellaan myös hankkeessa E. Metsätalouden uusi kannustejärjestelmä ja resurssitehokas metsänhoito.

Keskeisistä sidosryhmistä koostuva sparrausryhmä seuraa valmistelutyön etenemistä ja tukee osaltaan valmistelutyötä.

Puumarkkinoiden kehittäminen

Maa- ja metsätalousministeriön toimeksiannosta Pöyry laati selvityksen aiheesta Biotalousinvestointien raaka-ainehuollon varmistaminen, jonka tarkoituksena oli kartoittaa konkreettisia toimenpiteitä puumarkkinoiden kehittämiseksi. Selvitys valmistui syyskuussa 2015. Selvityksen perusteella puumarkkinoiden osapuolet päättävät, mitä toimenpiteitä lähdetään toteuttamaan ja millä aikataululla. Yksittäiset toimijat hyödyntävät raportin toimenpide-ehtotuksia halutessaan omassa toiminnassaan. Selvitys rahoitetaan momentilta 30.01.22.

Puumarkkinoiden osapuolien omistama Suomen Puukauppa Oy kehittää puukaupalle uuden sähköisen markkinapaikan, joka on avoin kaikille metsänomistajille ja alan toimijoille. Sähköinen markkinapaikka tehostaa puumarkkinoiden toimintaa ja parantaa puun kysynnän ja tarjonnan kohtaamista. Palvelu hyödyntää metsävaratietoa Metsään.fi -palveluun rakennettavan rajapinnan kautta. Maa- ja metsätalousministeriö rahoittaa investointia momentilta 30.01.22.

Sukupolvenvaihdosten helpottaminen

Toteutetaan Sipilän hallitusohjelman mukaisesti valtiovarainministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön yhteistyönä lainsäädäntöhanke, jossa luodaan metsätilan sukupolvenvaihdoksille verokannustin. Verokannustimen tavoitteena on mm. puun markkinoille tulon edistäminen sekä metsätilakoon kasvattaminen, metsänomistajakunnan ikärakenteen nuorentaminen ja metsätalouden harjoittamisen kehittäminen yrittäjämäisemmäksi.

Valmistelussa hyödynnetään Pellervon Taloustutkimuksen talvella 2015 tuottamaa selvitystä sekä Luonnonvarakeskuksen selvitystä metsäverotuksen kehittämistarpeista. Lainsäädäntöhanke valmistelu

3.3.2016

on aloitettu kesällä 2015 ja verokannustimen edellyttämät lainsäädäntömuutokset on tarkoitus saada voimaan vuoden 2017 alusta. Hallitusohjelman mukaisesti verokannustimen suorat verokertymää vähentävät vaikutukset eivät voi ylittää vuosittain 20 000 000 euroa. Puun tarjonnan ja käytön lisääntyessä verokannustimen aiheuttamat vaikutukset verokertymään arvioidaan kokonaisuudessaan positiivisiksi.

Metsänomistusmuotojen kehittäminen ja perikuntien elinkaaren nopeuttaminen

Toteutetaan Sipilän hallitusohjelman mukaisesti valtiovarainministeriön lainsäädäntöhanke, jonka tavoitteena on ottaa käytäntöön viiden prosentin yrittäjävähennys liikkeen- ja ammatinharjoittajille, maa- ja metsä- ja porotalouden harjoittajille sekä elinkeino- ja verotusyhtymille. Maa- ja metsätalousministeriö osallistuu tarvittaessa valmistelutyöhön. Alatoimenpide toteutettaisiin tuloverolakiin tehtävällä muutoksella. Alatoimenpide on osa laajempaa kokonaisuutta ja sen tarkempi sisältö ja aikataulu riippuvat yrittäjävähennyksen osalta kokonaisuudessaan tehtävistä ratkaisuista.

Osahankkeessa kehitettäisiin myös osakeyhtiömuotoista metsänomistusta. Metsäverotuksen kehittämistarpeita koskevassa selvityksessä tarkastellaan mahdollisuuksia laajentaa metsävähennys yhtiömuotoisille metsänomistajille. Lisäksi arvioidaan metsävähennyksen muut laajentamismahdollisuudet. Mahdollisista jatkotoimenpiteistä päätetään selvityksen valmistuttua. Lisäksi hallitusohjelman mukaisesti toteutetaan valtiovarainministeriön lainsäädäntöhanke, jossa poistetaan varainsiirtovero tilanteissa, joissa esimerkiksi maa- ja metsätalouden harjoittaja siirtää omaisuutta henkilö- tai osakeyhtiöön.

Lisäksi selvitetään mahdollisuudet perikuntien elinkaaren nopeuttamiseksi ja toteutetaan tarvittaessa vaadittavat lainsäädäntöhankkeet. Toimenpiteitä kuolinpesien elinkaaren nopeuttamiseksi kartoitetaan sekä verolainsäädännön että muun lainsäädännön osalta.

Yhteismetsälain uudistaminen

Osahankkeessa toteutettaisiin maa- ja metsätalousministeriön lainsäädäntöhanke, jossa tehtäisiin muutoksia nykyiseen yhteismetsälakiin. Lainsäädäntöhankkeen tavoitteena vähentää säätelystä, jotta yhteismetsien perustaminen olisi nykyistä vaivattomampaa ja hallinto kevyempää. Lainsäädäntöhankkeen yhteydessä arvioidaan kiinteistönmuodostamislainsäädännön mahdolliset muutostarpeet. Tarkoituksena on helpottaa erityisesti pienten yhteismetsien perustamista, jotta kuolinpesien metsänomistusta voitaisiin vähentää.

Lainsäädäntöhanke aloitetaan vuonna 2016 ja hallituksen esitys on tarkoitus antaa 2017.

Selvitys metsäverotuksen kehittämistarpeista - päähuomio yrittäjälähtöisessä toiminnassa

Toteutetaan selvitys metsäverotuksen kehittämistarpeista. Selvitystä hyödynnetään edellä mainituissa verolainsäädäntöä koskevissa osahankkeissa. Mahdollisista jatkotoimenpiteistä päätetään selvityksen valmistuttua. Osahankkeen tavoitteena on tukea aktiivista metsätalouden harjoittamista, puun markkinoille tuloa ja metsänomistusrakenteen muutosta ottaen huomioon yhteiskunnan ja metsänomistajien moninaiset tavoitteet metsätaloudelle ja metsien käytölle.

Strateginen hanke E. Metsätalouden uusi kannustejärjestelmä ja resurssitehokas metsänhoito.

Hankkeessa valmistellaan tulevaisuuden metsätalouden kannustejärjestelmä, jolla edistetään metsien aktiivista ja resurssitehokasta käyttöä ja markkinattomista hyödyistä saatavaa hyvinvointia.			
Aikataulu: 2016-2020	Vastuuhenkilö: Marja Hilska-Aaltonen		
Osahankkeet	Osahankkeen rahoitus	Osahankkeen toteuttaja	Osahankkeen aikataulu
Uusi kannustejärjestelmä	selvitys Tapion palvelusopimuksella muut hankkeet työpajan perusteella, rahoitus auki	Tapio auki	2016 auki

Hankkeessa päätavoitteena on valmistella tulevaisuuden metsätalouden kannustejärjestelmä, jolla edistetään metsien aktiivista ja resurssitehokasta käyttöä ja markkinattomista hyödyistä saatavaa hyvinvointia. Kannustejärjestelmän- hankkeen rinnalla selvitetään nykyisen metsäverojärjestelmän kehittämistarpeet ja -vaihtoehdot sekä sukupolven vaihdon helpottamista koskeva verolainsäädännön muutos osana strategista hanketta D. Hankkeen tavoitteena on tukea aktiivista metsätalouden harjoittamista ja puun markkinoille tuloa.

Strateginen hanke linkittyy siis sekä hankkeeseen D (Aktiivisen metsätalouden, puun markkinoille tulon ja metsänomistusrakenteen kehittäminen) että hankkeeseen J (Muut kuin puuntuotannolliset ekosysteemipalvelut - turvaaminen ja markkinoiden kehittyminen). Valtioneuvoston kanslian rahoittamassa ministeriöiden välisessä (TEM, MMM, YM) hankkeessa tarkastellaan ekosysteemipalveluihin liittyen innovatiivisia rahoitusmalleja. Myös Pöyryn syksyllä 2015 valmistunut Biotalousinvestointien puuraaka-ainehuollon varmistaminen -raportti tukee hanketta. PTT toteuttaa hankkeen, jossa tutkitaan syitä metsänomistamisen passiivisuuteen ja mahdollisten ohjauskeinojen vaikutuksia.

Hankkeen osatyöt:

Uusi kannustejärjestelmä

Kannustejärjestelmän valmistelu aloitettiin 3.12.2015 pidetyllä työpajalla ja sidosryhmäkyselyllä. Tapio Oy avusti maa- ja metsätalousministeriötä työpajan ja kyselyn järjestämisessä. Tapio laati yhteenvedon kyselyyn saaduista vastauksista ja työpajassa käydystä keskustelusta. Kannusteiden tarpeiden ja ratkaisuehdotusten perusteella määritellään tarvittavia selvityksiä ja tutkimuksia vuosille 2016-2018.

Maa- ja metsätalousministeriö on Tapion kanssa vuonna 2016 tehtävään palvelusopimukseen sisällyttämässä hankkeen ”Metsätalouden kannustejärjestelmä ja sen vaikutus”.

Hankkeen avulla varmistetaan mahdollisimman suuri vaikuttavuus tukijärjestelmän muuttuessa ja tukien vähetessä, kun erilaiset kannusteet pystytään kohdistamaan mahdollisimman vaikuttaviin työlajeihin. Vaikuttavuuteen kuuluvat vaikutukset metsäbiomassan määrän kasvattamiseen, metsien kestäväan käyttöön, biodiversiteetin säilyttämiseen ja metsänomistajien aktiivisuuteen. Aktivointia varten selvitetään metsänomistajien tukien käyttöön vaikuttavat keskeisimmät tekijät nyt ja tulevaisuudessa. Hankkeessa tarkastellaan erityyppisiä kannusteita.

3.3.2016

Samalla arvioidaan keinoja kannusteisiin liittyvien prosessien kuten tukien myönnön ja valvonnan asiakaslähtöisyyden lisäämiseen, yksinkertaistamiseen ja tehostamiseen. Hyötyjiä ovat selkeämmän järjestelmän ja informaation kautta suoraan metsänomistajat, kun voidaan tuottaa metsänomistajien päätöksentekoa tukevaa tietoa ja lisätä sen saatavuutta.

Yhteiskunnan välittömät hyödyt tulevat kannusteiden tehokkaamman kohdentamisen ja kustannuksiltaan edullisemmän hallinnon kautta., Pitkäaikaisemmat hyödyt syntyvät metsäbiotalouden toimintaedellytysten turvaamisen kautta. Kannustejärjestelmän uudistaminen helpottaa myös metsätaloudessa toimivien yritysten ja yrittäjien toimintaa.

Jos rahoitus järjestyy, MMM tilaa lisäksi Lukelta selvityksen erilaisista mahdollisuuksista mahdollisimman vaikuttavan ja kustannustehokkaan tukijärjestelmän laatimiseksi metsätalouteen.

Kannustejärjestelmän luomiseen voidaan lähteä selvittämällä, minkälainen järjestelmä sopisi EU:n ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiseen prosessiin tai mitkä ovat EU:n vähämerkityksellisten tukien (de minimis tuet) myöntämisaamit. Tapion hankkeessa pyritään selvittämään käyttäytymistieteen näkökulmasta, mikä motivoi nykyisiä metsänomistajia metsien aktiiviseen hoitoon ja käyttöön. Myös EU-vaikuttaminen, kuten Maaseutuohjelma 2020-, on syytä aloittaa jo ennen kuin ohjelmasta päätetään tarkemmin. Maaseutuohjelman valtakunnallinen ideahaku on alkuvuodesta 2016. Vuonna 2015 ideahaun ideoiden arvioinnissa on ollut puhetta järjestää haut teemoittain. Tämän hankkeen aloittavassa ideapajassa voidaan kartoittaa hankkeen tarpeita ja ehdottaa ELY-keskuksille tarpeellista teemaa ideoita varten.

Resurssitehokas metsänhoito

Hanke on alkanut Tapion vuonna 2015 tekemällä selvityksellä resurssitehokkaasta puunkorjuusta. Tarkempi suunnitelma osahankkeesta esitetään myöhemmin. Tällä osahankkeella on yhteys metsätietohankkeeseen ja kannustejärjestelmäosahankkeeseen.

Strateginen hanke F. Metsäalan tutkimusstrategia

Laaditaan ja toteutetaan metsäalan tutkimusstrategia, jossa linjataan metsäalan perus- että soveltavan tutkimuksen painopisteet. Osana tutkimusstrategian jalkauttamista toteutetaan metsäalan teknologiaohjelma metsissä tehtävien töiden tuottavuuden parantamiseksi ja metsätalouden palvelutuotannon kehittämiseksi.			
Aikataulu: 2015	Vastuhenkilö: Marja Kokkonen		
Osahankkeet	Osahankkeen rahoitus	Osahankkeen toteuttaja	Osahankkeen aikataulu
Metsäalan tutkimusstrategia -raportti	momentilta 30.01.22 20 000 €	Suomen Metsäyhdistys	raportti on valmistunut

Hankkeen osatyöt:

Metsäalan tutkimusstrategia

Metsäalan tutkimusstrategia valmistui joulukuussa 2015. Sen laati maa- ja metsätalousministeriön toimeksiannosta Suomen Metsäyhdistys. Tutkimusstrategia toimii työkaluna ministeriöiden rahoittaman tai tulosohjaaman tutkimuksen suuntaamiseen, metsäalan ja biotalouden tutkimusrahoituksen suuntaamiseen kuin kansainvälisellä tasolla niin kotimaassa sekä tutkimuslaitosten omien strategioiden kehittämisessä

3.3.2016

tiedon käyttäjien ja sidosryhmien kannalta tärkeisiin aiheisiin. Tutkimusstrategia voi myös toimia viestinnän välineenä.

Teknologiaohjelma

Osana tutkimusstrategiaa Suomen Metsäyhdistyksen oli tarkoitus tuottaa ehdotus siitä, miten metsissä tehtävien toimenpiteiden tuottavuutta edistävä metsäalan teknologiaohjelma laadittaisiin ja mitä sen laadinnassa tulisi ottaa huomioon.

Tutkimusstrategian laadinnan yhteydessä päädyttiin siihen, että erillistä metsäalan teknologiaohjelmaa ei tehdä, vaan jalkautetaan tutkimusaihekokonaisuus kolme ”Lisää arvoa ja joustavuutta tuotantoon ja palveluihin” osaksi TEM:n, Tekesin ja Suomen Akatemian työtä.

Strateginen hanke G. Metsäalan liikenneinfrastrukturi

Valmistellaan ja toteutetaan kehittämisohjelma, jonka avulla suunnataan julkisia investointeja erityisesti metsäalaa palveleviin tieverkkoihin, rataväyliin sekä terminaaleihin.			
Aikataulu: 2015-2020	Vastuuhenkilö: Marja Hilska-Aaltonen		
Osahankkeet	Osahankkeen rahoitus	Osahankkeen toteuttaja	Osahankkeen aikataulu
Biotalousinvestointien raaka-ainehuollon varmistaminen	osa hanketta D, rahoitus momentilta 30.40.22 (biotalous)	Pöyry	valmistui 2015
Biomassaterminaali-hanke	50 000 €, Tapio oy:n palvelusopimus	Tapio oy yhteistyössä VTT:n kanssa	2015
Alemman asteisen tieverkon kunnossapidon pullonkaulat	130 000 € momentilta 30.40.22 (metsätalouden kehittäminen), jatkuu 2016	Tapio	2015–2016
Yksityistieläki	LVM	LVM	

Liikenneinfrastrukturi-hankkeessa tarkastellaan metsäalan näkökulmasta alemmanasteisen tieverkon, siltojen, rataväylien ja niihin liittyviä raakapuun kuormauspaikka- ja terminaaliverkostojen tilaa, investointeja sekä näihin liittyviä kehittämistarpeita. Ympäri vuoden liikennöitävissä oleva tieverkko on välttämätön sekä raaka-aineiden että niistä valmistettujen tuotteiden kuljettamiseksi. Metsä- ja energiateollisuuden viimeaikaiset investointipäätökset ja kasvava tuotantokapasiteetti korostavat entisestään liikenneinfrastruktuurin merkitystä.

Hanketta tukee Pöyryn selvitys logistiikan pullonkauloista osana MMM:n rahoittamaa ”Biotalousinvestointien raaka-ainehuollon varmistaminen” -hanketta. Loppuraportti valmistui syksyn 2015 aikana.

Hankkeen osatyöt:

Kehitysohjelma

Hankkeella parannetaan väyläverkoston ja terminaalien palvelukykyä. Kehitysohjelman tarkoituksena on turvata metsäalan kilpailukykyiset kuljetukset Suomessa ja parantaa edellytyksiä kausiluonteisuuden

3.3.2016

hallintaan. Väyläverkon palvelukyvyyn parantaminen luo edellytyksiä myös muulle metsiin perustuvalla yritystoiminnalle ja metsien virkistyskäytölle sekä auttaa maaseudun elinvoimaisuuden säilyttämisessä. Strateginen hanke tukee osaltaan metsien aktiivista käyttöä sekä suomalaisen metsäalan kilpailukyvyyn parantamista. Erityisesti kehittämissuunnitelmassa paneudutaan alemman asteen tieverkon sekä siltojen ylläpitoon ja kehittämiseen sekä kehittämistarpeiden priorisointiin. Alemman asteen tieverkon kehittäminen ja kunnossapito sekä siltojen peruskorjaukset ovat tarpeellisia kohonneiden puutavara-autojen enimmäiskuormien takia. Kunnossa oleva alempiasteinen tieverkko on myös monen muun kasvavan biotalouden elinkeinon edellytys.

Kehitysohjelman tavoitteena on myös julkisen rahoituksen käytön tehostaminen.

Kehitysohjelman täsmällisemmät suuntaviivat määritellään syksyllä 2015 ottaen huomioon hallitusohjelmaan sisältyviä kärkihankkeita koskevat ratkaisut.

Osana hallituksen kärkihankkeita MMM on linjannut, että puuhuoltoa palvelevan tieverkon parantaminen tulee sisällyttää osaksi liikenne- ja muiden infrainvestointien hankekokonaisuutta. Toimenpiteen edellyttämä lisärahoitus momentille 31.10.50 on vuosina 2016-2018 yhteensä 200 milj. euroa seuraavasti: 2016: 75 milj. euroa, 2017: 75 milj. euroa ja 2018: 50 milj. euroa

Energiapuun kuljetuksen ja varastoinnin logistiikka, biomassaterminaalit-hanke

Yhtenä osa-alueena hankkeessa tarkastellaan energiapuun kuljetuksen ja varastoinnin logistiikkaa. Metsäpolttoaineen hankinta perustuu Suomessa vahvasti suoriin toimitusketjuihin eli tienvarsihaketukseen ja käyttöpaikkamurskaukseen. Näiden toimitusketjujen ohella metsäpolttoaineita välivarastoidaan ja käsitellään energiapuuterminaalissa. Hankkeessa tarkastellaan energiapuuterminaalien nykytilaa sekä niiden perustamiseen liittyviä lupamenettelyjä.

Tapio oy:n palvelusopimukseen 2015 kuuluu biomassaterminaalihanke (50 000 €). Tapio selvittää vuonna 2015 yhteistyössä VTT:n kanssa energiapuuterminaalien perustamiseen liittyneitä mahdollisia ongelmakohtia. Selvityksessä kartoitetaan Suomessa toimivat energiapuuterminaalit, jotka käsittelevät vuodessa yli 100 GWh metsäpolttoaineita. Hankkeessa arvioidaan ja selvitetään energiapuuterminaalien suunnittelu- ja lupaprosessien sujuvuutta, mahdollisia pullonkauloja ja esteitä.

Yksityistielaki

Yksityistielain uudistamisesta tehty selvitys oli lausuntopyynnöllä maaliskuussa 2015. Selvityksestä tehtävät johtopäätökset antavat omalta osaltaan suuntaa metsäalan liikenneinfrastruktuurin kehittämishankkeelle. Hallitusohjelman kirjaukset perusväylän pidosta (LVM momentit) mahdollistavat jatkossa valtion rahoituksen lisäämisen alemman asteisen tieverkon peruskorjauksiin. Metsäteollisuuden uudet investoinnit Suomessa ja biotalouden toimintamahdollisuuksien parantaminen edellyttävät, että hallitus suuntaa julkisia investointeja perustienpitoon, rataverkkoon ja terminaalisiin.

Julkinen alemmanasteisen tieverkoston kuntorekisteri

Tapio tekee metsätieverkon kuntokartoitusta. Rekisterin toteuttajaa tai tarvittavaa rahoitusta ei vielä ole.

Tapion palvelusopimukseen 2015 kuuluu selvitys alemmanasteisen tieverkon kunnossapidon pullonkauloista (130 000 €, 30.40.22 momentin metsätalouden kehittämishankkeet). Hankkeen

tarkoituksena on vastata maaseudun pientiestön kehittämisen vaatimuksiin tilanteessa, jossa edellytykset perinteisten keinojen käyttöön tienpidon edistämiseksi ovat vähenemässä. Hankkeen tavoitteita ovat: tienpidon laadun ja kustannustehokkuuden parantaminen (Tapion metsätieopas, omavalvontamalli metsätien rakentamiseen ja perusparannukseen), tienpidon yritystoiminnassa on käytössä selkeät toimintatavat ja tuotteistetut palvelut (metsätien kuntokartoituksen käyttöönoton edistäminen, metsätienormien yhdenmukaisuus infrahankkeiden rakennusteknisten normien ja käsitteiden kanssa, metsätien perusparannustuotteiden tason luokitusjärjestelmä), tiekuntien oman aktiivisuuden lisääminen, sähköisen tiedonkulun lisääminen, tiekunnilla ja toimijoilla on käytössä neuvonnan ja viestinnän työkaluja (Tapion metsätieoppaan lisäksi muuta neuvontamateriaalia) sekä kierrätysmateriaalin käytön lisääminen pientiestön rakentamisessa (tuhkan käytön edistäminen).

Strateginen hanke H. Uudet työelämän ja koulutuksen yhteistyön toimintamallit

Hankkeessa kehitetään metsäalan toimijoiden ja koulutusorganisaatioiden yhteistoiminnan malleja. Nämä koskevat ammattien ja niihin johtavan koulutuksen sisältöä ja markkinointia sekä yritysten toiminnan kehittämistä ja siihen liittyvää osaamisen kehittämistä (esim. työpaikalla tapahtuva opiskelu, projektityöt, TKI-toiminta). Toteutetaan metsäalan koulutuksen määrällistä ja laadullista ennakkointia sekä tarpeen mukaan osaamisen ja työvoiman saatavuuden laadullinen arviointi.			
Aikataulu: 2016-2017	Vastuuhenkilö: Matti Mäkelä		
Osahankkeet	Osahankkeen rahoitus	Osahankkeen toteuttaja	Osahankkeen aikataulu
Koulutuksen ja työelämävastaavuuden laadullinen arviointi	rahoitus momentilta 30.40.53, TTS:n palvelusopimus	TTS	2016
Tulevaisuuden osaamistarpeet; Metsäalan VOSE	Opetushallitus	Opetushallitus koordinoi	2016
Yritysten koulutustoiminnan kehittäminen		auki	2017
Yhteistoiminnan mallit	auki	auki	2017
Metsäalan kuljettajakoulutuksen tehostaminen	auki	auki	2017
Toteutettujen hankkeiden arviointi	auki	auki	2017

Hankkeen osatyöt:

Hankkeella pyritään vahvistamaan metsäalalla toimivien ja opiskelevien osaamista sekä lisäämään metsäalan vetovoimaa muuttuvassa toimintaympäristössä. Hankkeella pyritään lisäksi lisäämään koulutuksen työelämävastaavuutta, joka edellyttää koulutuksen ja työelämän yhteistyötä ja uusia yhteisiä toimintamalleja. Hankkeen käytännön toteutus MMM:ssä aloitetaan vuonna 2016.

3.3.2016

Suunnitelmassa hanke jakautuisi osahankkeisiin, joiden teemat ovat: metsäalan koulutuksen määrällinen ja osaamistarpeen laadullinen ennakointi, yritysten koulutustoiminnan ja siihen liittyvän osaamisen kehittäminen, metsäalan toimijoiden ja koulutusorganisaatioiden yhteistoiminnan mallit sekä metsäalan kuljettajakoulutuksen tehostaminen.

Metsätalouden koulutustoimikunta seuraa valmistelutyön etenemistä ja tukee osaltaan hankkeen toteutusta. Lisäksi suunnitteilla oleva Metsäopetus ry:n toiminta tukisi hankkeen tavoitteiden toteutusta.

Metsäalan koulutuksen määrällinen ja osaamistarpeen laadullinen ennakointi

TTS toteuttaa vuonna 2016 hankkeen, jossa toteutetaan metsäalan koulutuksen tuottaman osaamisen ja sen työelämävastaavuuden laadullinen arviointi eri koulutusasteilla.

Opetushallitus käynnistää metsäalan tulevaisuuden osaamistarpeita koskevan ennakointi-hankkeen keväällä 2016, jossa kartoitetaan osaamistarpeita 10-15 vuoden aikaperspektiivillä. Hankkeen tavoitteena on tuottaa tietoa yliopistojen, ammatti-korkeakoulujen sekä ammatillisten oppilaitosten koulutuksen sisällöllisen kehittämisen tueksi. Työssä määritellään metsä-alaa koskevat keskeiset tulevaisuuden muutosvoimat, laaditaan niiden avulla alaa koskevia vaihtoehtoisia skenaarioita sekä johdetaan näistä tulevaisuuden osaamistarpeita ja ehdotuksia koulutuksen sisältöjen kehittämiseksi. Metsäalan sidosryhmät osallistuvat työhön suoraan tai metsätalouden koulutustoimikunnan kautta.

Yritysten koulutustoiminnan kehittäminen

Osahankeen suunnitelma tarkentuu vuoden 2016 aikana.

Metsäalan toimijoiden ja koulutusorganisaatioiden yhteistoiminnan mallit

Osahankeen suunnitelma tarkentuu vuoden 2016 aikana.

Metsäalan kuljettajakoulutuksen tehostaminen

Osahankeen tavoitteena on selvittää ja toimeenpanna kuljettajakoulutusta tehostavia toimenpiteitä. Tehostamistoimenpiteet ovat tarpeen, koska julkisen talouden sopeuttamistoimenpiteet kohdistuvat myös metsäalan kuljettajakoulutukseen.

Osahankeen suunnitelma tarkentuu vuoden 2016 aikana.

Toteutettujen koulutushankkeiden arviointi

Osahankeessa analysoidaan esimerkiksi Työtehoseuran, Helsingin yliopiston ja Tapio oy:n toteuttamia koulutushankkeita ja niiden johtopäätöksiä.

Osahankeen suunnitelma tarkentuu vuoden 2016 aikana.

Strateginen hanke I. Talousmetsien luonnonhoito

Kehitetään talousmetsien luonnonhoitoa jokapäiväisessä toiminnassa ottamaan huomioon monimuotoisuus ja ekosysteemipalvelut. Hankkeessa luodaan myös valmiuksia ja uusia kannusteita talousmetsien luonnonhoitomenetelmien nykyistä laajemmalle käyttöönnotolle. Osana hanketta laaditaan metsäkulttuuriohjelma.			
Aikataulu: 2016–2018	Vastuuhenkilö: Katja Matveinen		
Osahankkeet	Osahankkeen rahoitus	Osahankkeen toteuttaja	Osahankkeen aikataulu
Talousmetsien luonnonhoidon työopas	Tapio Oy:n palvelusopimus	Tapio Oy	valmistui 2015
Kasvua ja vaikuttavuutta METSO-luonnonhoitoon	METSO-luonnonhoidon kehittämishankkeet	SMK ja Tapio Oy	2014–2016
Monimetsä-hanke	Biotalousmomentti	SMK ja Tapio Oy sekä MTK ja Metsäteollisuus, mukana myös muita sidosryhmiä	2016–2018
Valtion metsien luonnonhoito	ei erillistä rahoitusta	Metsähallitus	jatkuvaa
Metsäkulttuuriohjelma	Tapio Oy:n palvelusopimus	MMM ja Tapio Oy, mukana myös sidosryhmät	2016–2017

Hanke linkittyy strategiseen hankkeeseen E. Metsätalouden uusi kannustejärjestelmä ja resurssitehokas metsänhoito, jonka yhtenä tavoitteena on edistää markkinattomista hyödyistä saatavaa hyvinvointia. Hankkeiden I ja E yhteistyö koskee valmiuksien ja uusien kannusteiden luomista talousmetsien luonnonhoitomenetelmien nykyistä laajemmalle käyttöönnotolle. Yhteistyö selvitetään, kun hankkeista laaditaan tarkemmat suunnitelmat.

Lisäksi hanke liittyy strategiaan hankkeisiin J. Muut kuin puuntuotannolliset ekosysteemipalvelut - turvaaminen ja markkinoiden kehittyminen sekä K. Suomalaisten metsien arvostus.

Hankkeen osatyöt:

Talousmetsien luonnonhoito yksityismetsissä

Metsänhoidon suosituksiin liittyvä talousmetsien luonnonhoidon työopas on päivitetty vuonna 2015. Metsänhoidon suositukset toimivat käytännön työkaluna tutkimus- ja kehittämistyön käytäntöön viennissä ja luonnonhoidon edistämisessä. Tapion ja Suomen metsäkeskuksen yhteisessä hankkeessa Kasvua ja vaikuttavuutta METSO-luonnonhoitoon 2014–2016 kehitetään luonnonhoitoa Kemeran kautta rahoitettavien luonnonhoitohankkeiden toiminnan näkökulmasta.

Luonnonhoitohankkeissa tehtävien elinympäristöjen hoito- ja kunnostustöiden sekä vesiensuojelutöiden toteutusta on mahdollisuuksien mukaan tarpeen laajentaa koskemaan arkimetsänhoitoa, joka sisältää nykyisin esimerkiksi luontokohteiden rajaamisen, säästöpuut ja suojavyöhykkeet. Laajempi näkökulma edellyttää luonnonhoidon merkityksen tarkastelua ja avaamista luonnon monimuotoisuuden lisäksi myös veden ja ravinteiden kierron, ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja metsien monikäytön näkökulmasta.

3.3.2016

Metsäkeskuksen, Tapion, MTK:n ja Metsäteollisuuden ja muiden toimijoiden yhteistyönä on käynnistynyt Monimetsä-hanke. Hankkeen selvitysosassa kerätään tietoa talousmetsien luonnonhoidon keinosta ja niiden vaikuttavuudesta sekä kehittämistarpeista. Toimintamallien kehittämisosiossa hankkeessa tunnustetaan ja valitaan talousmetsien luonnonhoidon kärkikohteet. Valituille kärkikohteille kehitetään toimintamalli kohteiden erityispiirteiden huomioon ottamiseen hakkuissa ja muissa metsätalouden toimenpiteissä.

Talousmetsien luonnonhoito valtion talousmetsissä

Talousmetsien luonnonhoitoa toteutetaan valtion talouskäytössä olevissa metsissä Metsähallituksen metsätalouden ympäristöoppaan mukaisesti. Lähtökohtana on sekä luonnon monimuotoisuuden että ekosysteemipalvelujen turvaaminen talouskäytössä olevissa valtion metsissä. Ympäristöoppaan toteuttaminen on osa Metsähallituksen normaalia toimintaa. Ympäristöoppaan toteutumista seurataan vuosittaisilla systemaattisilla ympäristöseurannoilla, ja koulutusta käytännön toimijoille järjestetään vuosittain havaittuihin painopistealoihin liittyen.

Metsäkultuuriohjelma

Metsäkultuuriohjelma laaditaan vuosina 2016–2017 työryhmätyönä ja Tapion palvelusopimukseen sisällytettävällä selvitys/viestintäosiossa. MMM asettaa työryhmän keväällä 2016. Osa työstä on tarkoitettu toteuttaa työpajatyöskentelyn kautta. Metsäkultturi käsitetään ohjelmassa laajasti. Metsäkultuurilla tarkoitetaan siten kaikkea aineellista ja aineetonta toimintaa, joka tavalla tai toisella liittyy metsään. Siihen kuuluvat muun muassa muinaisjäännökset, tarinat, taide, puu- ja luonnontuotteet, metsään liittyvät harrastukset ja metsän merkitys jokapäiväisessä elämässä. Metsäkultuuriohjelman laatimisessa hyödynnetään myös Metsähallituksen toteuttamaa valtion metsätalouden kulttuuriperintöinventointia.

Strateginen hanke J. Muut kuin puuntuotannolliset ekosysteemipalvelut - turvaaminen ja markkinoiden kehittyminen

Hankkeessa edistetään muiden kuin puuntuotannollisten ekosysteemipalveluiden turvaamista ja markkinoiden kehittämistä. Hankkeessa kootaan yhteen tietoa metsien eri käyttömuodoista ja niiden hyödyistä, merkityksistä ja arvoista sekä ristiin kytkennöistä. Lisäksi selvitetään mahdollisuudet ja hallinnolliset/lainsäädännölliset esteet luontoarvopankkien ja vapaaehtoisten sopimuksellisten toimintamallien käyttöönotolle monimuotoisuuden, vesiensuojelun, hiilinielujen, riistatalouden ja metsien virkistysarvojen turvaamisessa ja markkinoiden kehittämisessä.			
Aikataulu: 2015-2018	Vastuhenkilö: Katja Matveinen		
Osahankkeet	Osahankkeen rahoitus	Osahankkeen toteuttaja	Osahankkeen aikataulu
Synteesi metsien käyttömuodoista	auki	auki	auki
Ekosysteemipalveluiden tuotteistaminen	Tapion palvelusopimus	Tapio	2015-2016
Innovatiiviset kannusteet	Osana TEAS-rahoitteista matkailu- ja virkistyskäyttöhanketta	Luke, SYKE, Itä-Suomen yliopisto	2016-2017

	Tarve lisähankkeille arvioidaan em. hankkeen jälkeen.		
Metsät moneen käyttöön - tutkimusohjelma	Luke, EU Life, Suomen Akatemia	Luke	2015–2018

Hanke linkittyy strategiseen hankkeeseen E. Metsätalouden uusi kannustejärjestelmä ja resurssitehokas metsänhoito, jonka yhtenä tavoitteena on edistää markkinattomista hyödyistä saatavaa hyvinvointia. Yhteistyö selvitetään, kun hankkeista laaditaan tarkemmat suunnitelmat. Lisäksi hanke liittyy strategiaan hankkeisiin I. Talousmetsien luonnonhoito sekä K. Suomalaisten metsien arvostus.

Hankkeen osatyöt:

Synteysi metsien käyttömuotojen hyödyistä, merkityksistä, arvoista ja ristiinkytkennöistä

Aihepiiriin liittyviä meneillään olevia ja päättyneitä hankkeita on melko paljon. Tieto on kuitenkin sirpaleista, joten yhtenä osahankkeena on tarpeen tuottaa synteysi, jossa metsästrategian kirjausten mukaisesti kootaan yhteen tieto metsien eri käyttömuodoista ja niiden hyödyistä, merkityksistä ja arvoista sekä ristiinkytkennöistä. Toteutetaan, kun rahoitusta on saatavilla esim. biotalous- tai T&K-momentilla.

Ekosysteempipalveluihin perustuvien uusien tuotteiden ja palveluiden kaupallistaminen

Ekosysteemit tuottavat palveluita, joiden varaan voidaan rakentaa esimerkiksi palveluliiketoimintaa. Näkökulmana on, että ekosysteempipalveluiden tuotteistaminen ei uhkaa jokamiehenoikeuksia tai puuntuotantoa, vaan tuottaa lisäarvoa niiden päälle. Strategisen hankkeen osahankkeena toimiva Tapion hanke Ekosysteempipalvelujen tuotteistaminen on alkanut keväällä 2015 ja jatkuu vuonna 2016. Hankkeessa keskityttiin vuonna 2015 ekosysteempipalveluiden kaupallistamiseen metsänomistajien näkökulmasta ja sopimuksellisuuteen.

Ekosysteempipalveluiden tuotteistaminen -hankkeen tulosten perusteella päätetään, tarvitaanko lisää osahankkeita esimerkiksi liittyen hallinnollisten esteiden ja mahdollisuuksien selvittämiseen, joita ainakin osittain jo selvitetään Tapion hankkeessa. Harkitaan erillisen viestintäkampanjan tarvetta, kun viestintämateriaali on valmis ja julkaistu internet-sivuilla.

TEAS-rahoituksella on tarkoitus tuottaa matkailu- ja virkistyskäyttöä koskeva selvitys, johon liittyy myös selvitys innovatiivista rahoitusmalleista ja muista kannusteista (ks. alla). Kysymykset, joihin haetaan vastausta, ovat: Mitkä ovat metsien ja vesialueiden kestävä virkistys- ja matkailukäytön talous- ja hyvinvointivaikutukset, kasvunäkymät sekä uudet innovaatiot ja liiketoimintamahdollisuudet? Millaisilla uudenaikaisilla rahoitusmalleilla ja muilla kannusteilla ekosysteempipalveluita ja luonnon monimuotoisuutta voidaan turvata metsissä ja vesissä? Selvitys toteutetaan 2016-2017 ja sen toteuttajaksi on valittu Luken vetämä konsortio, jossa ovat mukana myös SYKE ja Itä-Suomen yliopisto.

Ekosysteemipalveluiden turvaaminen

Ekosysteemit tuottavat ihmisille erilaisia palveluita. Näiden palveluiden turvaaminen on meille elintärkeää. Yksi mahdollinen keino ekosysteemipalveluiden turvaamisessa on niiden tuotteistaminen. Tällöin maanomistajien voisi ajatella saavan tuloa esimerkiksi maisema-arvokaupasta. Tapion Ekosysteemipalveluiden tuotteistaminen -hankkeessa saatetaan saada myös ekosysteemipalveluiden turvaamiseen liittyviä tuloksia. Mahdollisten lisähankkeiden tarve määritellään, kun Tapion hanke on päättynyt.

Hankkeen yhtenä osatyönä toteutetaan Innovatiiviset rahoitusmallit ja muut kannusteet -selvitys, jonka tavoitteena on löytää valtion tuen lisäksi muitakin rahoittajia ekosysteemipalveluiden turvaamiselle. Selvitys liittyy myös uutta kannustejärjestelmää koskevaan strategiseen hankkeeseen. Selvitys toteutetaan osana yllä mainittua matkailu- ja virkistyskäyttöön liittyvää TEAS-hanketta. TEAS-hankkeen valmistumisen jälkeen päätetään, onko tarvetta lisähankkeille.

Metsät moneen käyttöön -tutkimusohjelma

Viranomaiset ja metsäalan suunnittelijat tarvitsevat uusia keinoja, joilla voidaan hyödyntää samanaikaisesti talouteen, ympäristöön ja ihmisten arvostukseen liittyvää tietoa. Luken koordinoima Metsät moneen käyttöön -tutkimusohjelma (MMK) kehittää metsien käyttömuotojen monipuolistamiseen ja yhteensovittamiseen liittyviä kustannustehokkaita toimintatapoja. Tutkimusohjelmassa selvitetään miten metsien käyttö vaikuttaa ekosysteemipalveluihin ja niiden välisiin vuorovaikutuksiin, millaisia ovat kustannustehokkaat metsienkäsitteilytavat, jotka samanaikaisesti tuottavat ja ylläpitävät metsien eri ekosysteemipalveluja sekä millä keinoilla metsien käyttöä voidaan ohjata yhteensovittamisen tueksi. Ohjelman lopputuotteena kehitetään metsien kestävä ja monipuolisen käytön tueksi uusi työkalu, Metsäbarometri, joka ilmaisee ekosysteemipalveluiden määrässä, laadussa ja arvossa tapahtuvia muutoksia metsien käytön seurauksena.

Tutkimusohjelmassa koostetaan ja hyödynnetään pitkäaikaisia tutkimusaineistoja selvittämään metsien käytön ja ekosysteemipalveluiden välisiä yhteyksiä. Tieto sisällytetään Metlassa aiemmin kehitettyihin simulaatiotyökaluihin (esim. Motti ja MELA), joiden avulla voidaan arvioida puuntuotannon ja muiden ekosysteemipalveluiden muutoksia erilaisissa metsien käyttövaihtoehdoissa. Lisäksi käyttömuotojen ristiriidoista aiheutuvien konfliktien tunnistamiseen ja ennaltaehkäisyyn hyödynnetään ja kehitetään paikkatietoon pohjautuvia sosioekologisia menetelmiä.

Metsäbarometrin kehitystyö hankkeistetaan. Pilotoinnin on suunniteltu lähtevän liikkeelle Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa ja Lapissa meneillään olevien alueellisten metsäohjelmapäivitysten yhteydessä. Tavoite on, että työkalu on pilotoinnin jälkeen hyödynnettävissä koko maassa, kun sen taustalla olevat aluekohtaiset laskelmat päivitetään eri alueille. Näin Maa- ja metsätalousministeriö voi hyödyntää Metsäbarometriä arvioidessaan Metsästrategian vaikutuksia, ja alueelliset viranomaiset voivat hyödyntää työkalua esimerkiksi maakuntatason kaavoituksessa tai kaupunkimetsiä koskevan yleiskaavoituksen tukena.

Tutkimusohjelmasta vastaa Lukessa ohjelmajohtaja Anne Tolvanen. Yhteistyötahoja ovat mm. Metsäkeskus, Metsähallitus, Oulun, Lapin, Helsingin ja Itä-Suomen yliopistot, SYKE ja GTK.

Strateginen hanke K. Suomalaisten metsien arvostus

Hankkeessa luodaan edellytyksiä metsien käytön ja metsäluonnon arvostuksen kasvulle. Erityisesti kiinnitetään huomiota lasten ja nuorten metsäsuhteen vahvistamiseen sekä metsien kestävä hoidon ja käytön hyväksyttävyyteen. Osana hanketta kehitetään myös metsien arvostuksen mittaamista ja mittareita.			
Aikataulu: 2015-2018	Vastuuhenkilö: Katja Matveinen		
Osahankkeet	Osahankkeen rahoitus	Osahankkeen toteuttaja	Osahankkeen aikataulu
Selvitys metsäsuhteen rakentumisesta	T&K / biotalousmomentti: tarve 20 000 €, rahoitus auki	Tarjouspyyntö	2016 (jos rahoitus löytyy)
Koulujen tukimateriaalit	SMY:n rahoitus (mm. valtionapu)	SMY	2015-2016
Metsäkasvatuksen pilottihanke	Suunnitellaan selvityksen perusteella, rahoitus auki (biotalousmomentti, säätiöt???)	Suomen Latu, Suomen Partiolaiset, Suomen 4H-liitto, WWF, metsäalan toimijat, SMY	auki

Hankkeen osatyöt:

Selvitys metsäsuhteen rakentumisesta

Hankkeen osatyönä selvitetään metsäsuhteen rakentumista eri ikäkausina ja tehdään selvityksen pohjalta työkalut metsäsuhteen vahvistamiseen erityisesti herkkyyksina, kuten lapsuudessa ja nuoruudessa, sekä elämän muutostilanteissa. Selvityksessä tarkastellaan metsäsuhdetta monipuolisesti metsien käytön ja metsäluonnon arvostuksen näkökulmista. Selvitys on tarpeellinen metsäsuhteen ja siten metsien arvostuksen edistämiseksi. Kansalaisten monipuolinen ymmärrys metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä edistää metsiin perustavan biotalouden kasvua. Selvityksen pohjalta suunnitellaan ja vastuutetaan mahdolliset jatkohankkeet.

Koulujen tukimateriaalit

Osahankkeessa tuotetaan uuden opetussuunnitelman mukaista oppimateriaalia. Keskiössä ovat oppimisympäristöt muualla kuin luokassa, eli metsässä ja luonnossa. Suomen Metsäyhdistys valmistelee (2015-2016) yhdessä eri alojen opettajien kanssa vuorovaikutteisen verkkomateriaalin metsiin perustuvasta biotaloudesta.

Metsäkasvatuksen pilottihankkeet

Metsäsuhdetta tarkastelevan selvityksen pohjalta valmistellaan metsäkasvatuksen pilottihanke / hankkeita, joissa ovat mukana muun muassa kolmannen sektorin toimijat, kuten Suomen Partiolaiset, Suomen Latu, Suomen 4H-liitto ja WWF Suomi, sekä Suomen Metsäyhdistys (SMY). Mahdollisia muita yhteistyökumppaneita voisivat olla SMK, YM, Suomen Metsäsäätiö, Metsämiesten Säätiö, Opetushallitus, luonto- ja ympäristökoulut sekä Metsästäjäliitto. Hanke suunnitellaan yhteistyössä vuoden 2016 aikana ja se voi sisältää esimerkiksi pysyvien luonnossa liikkumisen ja olemisen toimintamuotojen kehittämistä koululaisille, metsäkasvatuksen liittämistä perheliikuntaan tai materiaalien tuottamista varhaiskasvatuksen käyttöön. Voisivatko metsäneuvostossa mukana olevat säätiöt rahoittaa pilottihanketta?